

RECURS DIDÀCTIC

APROXIMACIÓ A LA MÚSICA DEL BARROC

MATERIAL RELACIONAT
AMB EL CONCERT HÄNDEL&FRIENDS

ESTELA CLARAMUNT I CODINA

L'AUDITORI

VÍDEOS 10 ANYS

ESTELA CLARAMUNT I CODINA

CÀPSULA DIVULGATIVA SOBRE ELS INSTRUMENTS ORIGINALS DEL CONCERT "HÄNDEL & FRIENDS"

Des del Servei Educatiu us presentem aquestes píndoles perquè descobriu curiositats i conceptes envers l'univers de la música antiga. Us animem a mirar-los abans de venir a L'Auditori a gaudir de l'espectacle Händel&friends. Ben segur que, si prèviament heu vist aquestes píndoles, us fixareu en alguns elements dels concerts que faran que la vostra experiència sigui més enriquidora!

Vídeo 2. Jordan Fumadó. Clave, Clavicembalista de l'espectacle "Händel & friends".
Professor de clavicèmbal al conservatori de San Lorenzo del Escorial, a Madrid.

PROPOSTA DIDÀCTICA

En aquest vídeo el músic Jordan Fumadó ens presenta aquest instrument protagonista de la música del Barroc. Les informacions que en podem extreure ens ajudaran a descobrir un instrument que en l'actualitat molt rarament podem escoltar-lo en directe.

1. *Del clavicèmbal, a primera vista, en sorprèn el fet estètic.
És un instrument únic però també un moble.*

El component estètic del clavicèmbal queda palès en un dels moments més impactants a nivell visual del concert "Händel & friends". Com a activitat posterior al concert proposem que amb una plantilla de l'instrument amb la tapa oberta, l'alumnat pugui fer el seu propi disseny de decoració d'un clave del Barroc.

2. *Té un repertori exquisit.*

Podem demanar a l'alumnat: què vol dir repertori exquisit? és una característica positiva?

En quin àmbit heu sentit l'adjectiu exquisit?

Que el clavecí té un repertori "exquisit" significa que posseeix una col·lecció de música de qualitat excepcional, refinada i històricament rica.

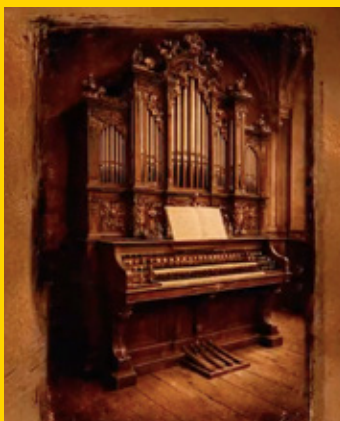
3. *És un dels instruments més utilitzats i molt valorat en l'època del Barroc.
Els directors del Barroc tocaven instruments polifònics: clave, orgue, llaüt.*

Arribats en aquest apartat, seria interessant elaborar, a partir de les aportacions de l'alumnat, un doble llistat d'instruments melòdics per una banda i d'instruments polifònics per una altra.

També demanar-los que pensin i contestin: si fóssiu directores o directors d'orquestra del barroc, perquè preferiríeu seure amb un instrument polifònic enlloc de tocar-ne un de melòdic mentre dirigiu?

4. *El clavicèmbal té diferents registres; manipulant una palanca canvia la sonoritat de l'instrument.*

Minut 1:02-1:13 sentim un fragment amb una sonoritat concreta de clavicèmbal; en Jordan fa un canvi de registre i al minut 1:19-1:28 sentim una sonoritat totalment diferent, de llaüt.

Podem fer l'exercici de percepció sonora d'intentar descriure els dos tipus de sons i comentar: què creieu que ha canviat? Sembla el mateix instrument?

5. *Instrument que pertanyia a famílies adinerades. El tenien com a objecte i la filla abans de casar-se havia d'aprendre a tocar l'instrument. Eren aficionats; fins i tot podien demanar a compositors que escriguessin obres per a ser interpretades a les seves cases.*

Els podem demanar l'opinió sobre el fet que la filla hagués d'aprendre a tocar l'instrument. Us ha sorprès aquesta informació? Per què creieu que era així? Què creieu que volien mostrar?

6. *A les cases l'instrument tenia una funció d'estudi però a cases grans també s'hi feien concerts. Als teatres tenia la funció d'acompanyar l'orquestra en les funcions d'òperes.*

Un aspecte característic era que la música no era per a tothom; si es feia en una casa evidentment havies de rebre una invitació. Pregunta a l'alumnat: a l'actualitat tothom qui vulgui té la possibilitat d'assistir a un concert? A quins espais s'acostumen a fer? Heu anat mai a un concert?

Interessant que coneguim que el gènere òpera neix en el Barroc, igual que l'agrupació instrumental anomenada orquestra neix en aquesta època, creixerà en el classicisme i arribarà al seu màxim esplendor en el romanticisme.

7. *Va ser Bartolomeo Cristofori di Francesco, un constructor de clavecs, qui va inventar el piano. Utilitzant l'estructura del clavec va saber canviar el mecanisme i aconseguir que l'instrument sonés fort i piano; el clavicèmbal era incapaç de fer-ho. Noms que van tenir les diverses versions de l'evolució de l'instrument:*

Bartolomeo Cristofori (1655-1731)

1. *clavicembalo col forte e piano*
2. *forte piano*
3. *piano*

El fragment que sona al final del vídeo comença en piano, continua en clavicèmbal i l'acord final en piano i clavec alhora.

En aquest tram final del vídeo se'ns presenta un instrument actual, conegut per l'alumnat, el piano.

Seria convenient explicar a l'alumnat que el clavecí no pot variar la intensitat degut a la manera en què es produeix el seu so: una pua pinça la corda.

També resulta interessant que coneguim que el mecanisme de percussió de l'instrument inventat per Cristofori permet graduar la intensitat segons la força aplicada pels dits, i així poder obtenir sons piano (fluix) i sons forte (forts).

Comentar la curiositat del fet que l'instrument actual ha quedat amb el nom de piano (fluix).

Una interessant activitat de reconeixement auditiu seria tornar a escoltar el fragment musical final del vídeo i que identifiquin quin instrument està sonant: clavecí o piano.

Per acabar el treball a partir del vídeo de Jordan Fumadó es podria fer l'audició d'un fragment de 48 segons d'una de les peces per a clavec sol del concert "Händel & friends": "Les barricades mystérieuses", de François Couperin.

L'AUDITORI 2025 2026

AUDITORI.CAT

LEPANT 150
08013
BARCELONA

93 247 93 00
INFO@AUDITORI.CAT

SEGUEIX-NOS

   @auditoribcn

 L'Auditori Barcelona

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

L'AUDITORI ÉS
UN CONSORCI DE

 Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

AMB EL
SUPPORT DE

 GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE CULTURA

 Barcelona
Capital Cultural
i Científica